Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ **10-3-2009**

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ– ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Παρορμᾷ δέ τι καὶ εἰς τὸ ἀρήγειν σὺν ὅπλοις τῇ χώρᾳ καὶ ἡ γῆ τοὺς γεωργοὺς ἐν τῷ μέσῳ τοὺς καρποὺς τρέφουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν. Καὶ δραμεῖν δὲ καὶ βαλεῖν καὶ πηδῆσαι τίς ἱκανωτέρους τέχνη γεωργίας παρέχεται; Τίς δὲ τοῖς ἐργαζομένοις πλείω τέχνη ἀντιχαρίζεται; Τίς δὲ ἥδιον τὸν ἐπιμελόμενον δέχεται προτείνουσα προσιόντι λαβεῖν ὅ,τι χρήζει; Τίς δὲ ξένους ἀφθονώτερον δέχεται; Χειμάσαι δὲ πυρὶ ἀφθόνῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων εὐμάρεια ἢ ἐν χώρῳ τῳ; Ποῦ δὲ ἥδιον θερίσαι ὕδασί τε καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ᾽ ἀγρόν; Τίς δὲ ἄλλη θεοῖς ἀπαρχὰς πρεπωδεστέρας παρέχει ἢ ἑορτὰς πληρεστέρας ἀποδεικνύει; Τίς δὲ οἰκέταις προσφιλεστέρα ἢ γυναικὶ ἡδίων ἢ τέκνοις ποθεινοτέρα ἢ φίλοις εὐχαριστοτέρα; Ἐμοὶ μὲν θαυμαστὸν δοκεῖ εἶναι εἴ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτῆμά τι τούτου ἥδιον κέκτηται ἢ ἐπιμέλειαν ἡδίω τινὰ ταύτης ηὕρηκεν ἢ ὠφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον. Ἔτι δὲ ἡ γῆ θεὸς οὖσα τοὺς δυναμένους καταμανθάνειν καὶ δικαιοσύνην διδάσκει· τοὺς γὰρ ἄριστα θεραπεύοντας αὐτὴν πλεῖστα ἀγαθὰ ἀντιποιεῖ.

Ξενοφῶντος Οἰκονομικός, 5, 7-12

Λεξιλόγιο

παρορμάω-ῶ = παρακινώ, προτρέπω **ἀρήγω** = βοηθώ, υπερασπίζω, **ἐν τῷ μέσῳ** = μέσα στους αγρούς **κρατέω-ῶ** = νικώ, εξουσιάζω, υπερισχύω **δραμεῖν**: απαρ. αορ. β΄ του **τρέχω ἀντιχαρίζομαι** = ανταποδίδω χάρη, εύνοια ή ευεργεσία **προτείνω** = τεντώνω, εκτείνω· προσφέρω **χρήζω** = έχω ανάγκη, χρειάζομαι **ἀφθόνως** = γενναιόδωρα **χειμάζω** = ξεχειμωνιάζω, περνώ τό χειμώνα), **θερίζω** = περνώ τό καλοκαίρι, παραθερίζω **ἐν χώρῳ τῳ** = στην έξοχη, στο ανοιχτό ύπαιθρο **πνεῦμα** = πνοή, φύσημα, άνεμος **ἀπαρχαί** = οι πρώτοι καρποί, πρώιμοι καρποί **πρεπώδης** = άξιος, ταιριαστός **ἀποδείκνυμι, ἀποδεικνύω** = παρουσιάζω **κτῆμα** = απόκτημα **θεραπεύω** = καλλιεργώ **ἀντιποιῶ** = ανταποδίδω

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το κείμενο.

2. Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στην ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού:
κρατοῦντι, **πλείω**, **πυρί**, **ὕδασι**, **οἰκέταις**.

3. Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στον Παρακείμενο της ίδιας φωνής:
τρέφουσα, **θεῖν**, **ἀντιχαρίζεται**, **ἐπιμελόμενον**, **προσιόντι**.

4. Να κάνετε αναλυτική σύνταξη στην πρώτη περίοδο του αποσπάσματος.

5. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις δευτερεύουσες προτάσεις του αποσπάσματος.

φροντιστήρια ΑΓΝΩΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Παρακινεί ακόμη η γη τους γεωργούς και στο να υπερασπίζονται τη χώρα με τα όπλα, αφού παράγει τους καρπούς μέσα στους αγρούς για να τους παίρνει όποιος υπερισχύει. Και ποια τέχνη κάνει τους άντρες ικανότερους και στο να τρέξουν και στο να ρίξουν ακόντιο και στο να πηδήσουν πιο πολύ, από τη γεωργία; Ποια τέχνη ανταποδίδει περισσότερα στους εργαζόμενους (από τη γεωργία); Ποια υποδέχεται πιο ευχάριστα εκείνον που την φροντίζει καλώντας τον, αφού πλησιάσει, να πάρει ό,τι χρειάζεται; Ποια (τέχνη) δέχεται τους ξένους με μεγαλύτερη γενναιοδωρία; Και πού υπάρχει περισσότερη άνεση να ξεχειμωνιάσει κανείς με άφθονη φωτιά και θερμά λουτρά παρά στην εξοχή; Και πού είναι πιο ευχάριστο να παραθερίσει κανείς μέσα στα νερά και στους ανέμους και στις σκιές παρά στον αγρό; Ποια άλλη (τέχνη) προσφέρει στους θεούς πιο άξιες απαρχές (πρώτους καρπούς) ή ποια παρουσιάζει γιορτές τελειότερες (από τη γεωργία); Και ποια είναι πιο αγαπητή στους δούλους ή πιο γλυκιά στη γυναίκα ή πιο ποθητή στα παιδιά ή πιο ευχάριστη στους φίλους; Μου φαίνεται παράξενο αν κάποιος ελεύθερος άνθρωπος έχει αποκτήσει κάποιο απόκτημα πιο ευχάριστο απ' αυτό ή έχει βρει κάποια ασχολία πιο ευχάριστη απ' αυτή ή πιο ωφέλιμη στη ζωή. Ακόμη η γη, επειδή είναι θεά, διδάσκει και δικαιοσύνη σ' όσους μπορούν να την καταλάβουν· δηλ. ανταποδίδει πάρα πολλά αγαθά σ' όσους την καλλιεργούν με άριστο τρόπο.

2. <u>κρατοῦντι</u>: κρατοῦσι, <u>πλείω</u> (=πλείονα): πλεῖον, <u>πυρί</u>: πυροῖς, <u>ὕδασι</u>: ὕδατι, <u>οἰκέταις</u>: οἰκέτῃ.

3. <u>τρέφουσα</u>: τετροφυῖα, <u>θεῖν</u>: δεδραμηκέναι, <u>ἀντιχαρίζεται</u>: ἀντικεχάρισται, <u>ἐπιμελόμενον</u>: ἐπιμεμελημένον, <u>προσιόντι</u>: προσεληλυθότι.

4. Παρορμᾷ δέ τι ... λαμβάνειν: Κύρια πρόταση.
<u>Παρορμᾷ</u>: ρήμα <u>ἡ γῆ</u>: υποκ. ρήμ. <u>τοὺς γεωργούς</u>: αντικ. ρήμ. και υποκ. του ἀρήγειν <u>εἰς τὸ ἀρήγειν</u>: εμπρόθ. προσδ. σκοπού <u>τῇ χώρᾳ</u>: αντικ. του ἀρήγειν <u>σὺν ὅπλοις</u>: εμπρόθ. προσδ. τρόπου <u>ἐν τῷ μέσῳ</u>: εμπρόθ. προσδ. τόπου <u>τρέφουσα</u>: τροπική μτχ. <u>τοὺς καρπούς</u>: αντικ. της μτχ. τρέφουσα <u>τῷ κρατοῦντι</u>: δοτ. προσ. χαριστική, επιθ. μτχ. <u>λαμβάνειν</u>: απόλ. απαρ. σκοπού

5. <u>ὅ,τι χρήζει</u>: δευτ. αναφορική πρόταση, αντικ. στο λαβεῖν.
<u>εἴ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτῆμά τι τούτου ἥδιον κέκτηται</u>: δευτ. πλάγια ερωτ. πρόταση, υποκ. στο θαυμαστὸν εἶναι.
<u>ἢ ἐπιμέλειαν ἡδίω τινὰ ταύτης ηὕρηκεν ἢ ὠφελιμωτέραν εἰς τὸν βίον</u>: δευτ. πλάγια ερωτ. πρόταση, υποκ. στο θαυμαστὸν εἶναι.

ΓΕΡΟΚΩΤΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

φροντιστήρια «ΓΝΩΣΗ»